

Եւ Հեթանոս երգերու վահագնեան կորովով, երբ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆԻ Յայդալոյսին մէջ կ'երագեցնէ մեր հին տունն ու բոյնը աւեր, մեր լեռներու կեանքը խրոխտ, ՍԵՒԱԿԻ հետ կ'ուխտեն մեր հայրենի սրբութեանց հաւատարմութիւն ու ՍԻԱՄԱՆԹՈՅԻ արձակած արիւնավառ Հրաւէրներուն մէջ ուղղուած բոլոր Հայր-հիւներուն՝ ոգեկոչումն եւ սրբագործումը Մեսրոպի հաննարին՝ Հայ գրին պաշտամունքով:

Ամէն Ապրիլի կ'արիւնի Հայ սիրտը, կը կարմրի Հայ մամուլը. ահա Զատիկը Հայութեան:

Ո՛վ դուք, որ սէր եւ արիւն հոսող սրտերով ելած Հայ Գողթոքան կը դաւանի խաչուած Հայութեան մէջ անմահութիւնը ձեր ցեղին՝ անոր հաւատքով ու փառքով, տեսէ՛ք տեսէ՛ք լոյսը Յարութեան արշալոյսին, որուն ոտնաձայնն առած իր մարգարէի տեսիլով հրաշարուեստ քերթողը մեր ցեղին՝ զայն կտակ կ'աւանդէր բոլոր հայ մայրերուն, երգուրնցներով որ հաւատան մեր յարութեան ու իրենց էութենէն փոխանցեն իրենց զաւակներուն՝ հայ ցեղի վաղուան դիւցազներուն:

Փոքորիկն եկաւ, զարհուրանք տիրեց, ինչքան գոհերը Հայրենիքի սեղանին վրայ որպէս գոհեր հաշտութեան, ու ահա յանկարծ ցոլաց յաւերժական Այրարատի գագաթին՝ ծիածանը փրկութեան գուշակ:

* * *

Եւ ահա կու գայ Մայիսը, կը ծաղկի հայուն յոյսը եւ կը ժպտի անոր երեսին՝ ազատութիւնը երկնապարգեւ, զին արիւնի եւ արիւնի պէս քանկագին:

Ով որ կը հաւատայ մեր ցեղի արիւնին արգաւանդութեան, ան միայն կրնայ հրաշափառ յարութեան լոյսը տեսնել ու փարիլ անոր: Ուժգին հաւատալ մեր ցեղի կենսունակութեան, ուժգին փարիլ անոր դատին սրբութեան, անոր հաւատքին, անոր Գրին, անոր աւանդներուն, ահա միակ գրաւականը ազատութիւնը սեփականելու:

Այրարատի կողմին կը վառի արշալոյսը, դեռ կարմիր ու միգապատ. վաղը պիտի պայծառանայ ան. եւ ով որ այդ հաւատքն ունի, հաւատքը մեր Նահատակներուն՝ կ'երթայ աղբիւրն այդ լոյսին:

Ու հոն կը դիմեն բոլոր մեր հեռաւոր ու պանդուխտ եղբայրները՝ որոնք ազատութիւն կ'երագեն, որոնց յոյսի ջահը արծաթ իրենց սրտին՝ կ'արծաթծի կարօտը հայրենի ազատութեան, փարուրը հայրենի սրբութեանց:

Ու եթէ դեռ ուղին երկարի, հարկ ըլլայ կտրել լեռներ, ծովեր ու ովկիանոսներ, ահա մեր Հայրերու Գիրը լստ ու կամուրջ, անոր փարած կը կտրենք ամէն հոսանք, կը յաղթենք ամէն փոքորիկ, ու կը վայելենք պտուղը մեր խոր հաւատքին՝ որ մեր ամէնէն մեծ փառքն ու հարստութիւնն է, աւելի մեծ քան մեր կորստական արծաթն ու ոսկին՝ զոր կողոպտեցին մեզմէ մեր անողորմ եւ անաստուած ջարդարարները, աւելի քանկագին քան մեր արիւնն ու կեանքը՝ որուն դաւեցին դժոխքի տառապանքն ու զենքերով մեր քշմամբները:

Հա՛յ մայրեր, բոլոր դարերն՝ հին ու նոր, անցեալ ու ապանի՝ ձեզ կ'երգուրնցընեն յանուն ձեր եւ ձեր հայրերու հաւատքին, ձեր կաթին հետ ձեր հայ զաւակներուն ջամբելու յիշատակն անմոռաց մեր գլխուն պայքած: ահաւոր եղեռնին, ու անմեռ հաւատքը մեր վերակենդանութեան. ձեր կաթին հետ հայու հոգին ջամբեցէ՛ք, հայու երգով ու շարականով օրեցե՛ք մեր վաղուան եղբայրները. որ օր մ'ալ անոնք իրենց հայրերու հաւատքով, իրենց հայրերու գրով եւ իրենց հայրերու սուրով՝ կտրեն անցնին անապատը երկար ու սպառիչ, եւ իրենց հայրենի լեռներու վրայ ազատութեան դրօշին տակ ապրին երջանիկ՝ գործով ու փառքով արժանի իրենց Նահատակ ու դիւցազն Հայերուն:

ԽՄԲ.

ԾՆԶ ԿՆՍԵՆ

Նահատակաց յիշատակին

Ինծի կ'ըսեն. «Քնա՛րդ է տրտում,
Յաւէտ կ'երգես ցաւի մասին ու կարօտի».
Ի՛նչպէս չերգեմ, լարերս եմ քաց դա՛ռն արցունքով՝
Մեր մայրերուն եւ բոյրերուն.
Ամբողջ ազգիս սո՛ւգը ունիմ:

Ինծի կ'ըսեն. «Քնա՛րդ է մըռայլ,
Յաւէտ կ'երգես մահուան մասին ու աւերի».
Ի՛նչպէս չերգեմ, լարերս եմ քաց սո՛ւրբ արիւնով՝
Մեր հայրերուն, եղբայրներուն,
Ամբողջ ազգիս եղե՛ռնն ունիմ:

Ինծի կ'ըսեն. «Քնա՛րդ է մըքին,
Յաւէտ կ'երգես խաչի մասին ու աղօթքի».
Ի՛նչպէս չերգեմ, այդ խաչին տակ ինկան անթիւ մեր զաւակներ,
Այդ խաչին տակ հեզ ժողովո՛ւրդ մ'եղաւ ամբողջ
Ի Գողթոքա, իր Յարութեան հրեղէն յոյսով,
Ամբողջ ազգիս հաւա՛տքն ունիմ:

Ես ինձ կ'ըսեմ. ցորչափ ցեղիդ հէ՛ք
մայրերուն
Արտասունքն յորդ դեռ կը տեղայ,
Ցորչափ ցեղիդ նահատակաց
Արիւնն առատ կը պըղպըջայ,
Ցորչափ ցեղիդ մանուկներուն
Աղօթքն աղու կը բարձրանայ,

Երգէ՛ ազգիդ սուգը խորունկ,
Եղեռնն ազգիդ աննախընթաց
Ու խաչն ազգիդ քեւատարած.
Այդ խաչին տակ հանգչէ՛ եւ դուն,
Ծաղի՛կ, նըւա՛գ, համբո՛յր, արե՛ւ:

ՀՐԱԶ ՔԱԶԱՐԵՆՑ